If you want to fly, We provide wings...

ICE®

TRENDING CURRENT

TOPIC 24

કલમ 144

ચર્ચામાં શા માટે ?

કલમ 144 વિશે :-

CrPC વિશે :-

સંપાદક
મૌલિક ગોંધિયા
(Director - ICE)

TOPIC-24નો વીડિયો જોવા માટે અહીં CLICK કરો

YouTube
ICE RAJKOT
SUBSCRIBE
માટે અહીં CLICK કરો

અમારી સાથે જોડાયેલા રહો :
www.iceonline.in
t.me/icerajkotofficial
9375701110/9328001110

ચર્ચામાં શા માટે ?

- તાજેતરમાં નાગરિક્તા સંશોધન એક્ટના વિરોધમાં દેશભરમાં દેખાવો ચાલી રહ્યા છે જેને નિયંત્રિત કરવા માટે ઘણાં વિસ્તારોમાં CrPCની કલમ 144 લગાવવામાં આવી હતી.
- CrPCનું પૂરું નામ Criminal Procedure Code અર્થાત્ ‘ફોજદારી કાર્યરીતી અધિનિયમ’ છે.

કલમ 144 વિશે :-

- આ કલમની રચના અંગ્રેજોના સમયમાં થયેલી છે. જેનો ઉપયોગ ભય કે ત્રાસદાયક બાબતોને અટકાવવા માટે કે તેનું તાત્કાલીક સમાધાન લાવવા માટે કરવામાં આવે છે.
- કલમ 144 અંતર્ગત આદેશ આપવાની સત્તા જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટને, સબ-ડિવિઝનલ મેજિસ્ટ્રેટને અથવા રાજ્ય સરકાર દ્વારા ખાસ રીતે નિયુક્ત કરાયેલ કાર્યકારી મેજિસ્ટ્રેટ પાસે હોય છે.
- આ ઓર્ડર કોઈ વ્યક્તિ, લોકોના કોઈ સમૂહ કે સમગ્ર જનતાની સમક્ષ હોય શકે છે. આ ઓર્ડર લેખિતમાં મેજિસ્ટ્રેટે જાહેર કરવો પડે છે.
- આ ઓર્ડર દ્વારા નીચે મુજબના કાર્યો પર પ્રતિબંધ લગાડી શકાય છે.
    - નિશ્ચિત વિસ્તારોમાં હલનચલન પર પ્રતિબંધ
    - હથિયાર રાખવા પર પ્રતિબંધ
    - ગેરકાયદેસર રીતે ભેગાં થવા પર પ્રતિબંધ
- સામાન્ય રીતે એવું માનવામાં આવે છે કે, કલમ 144 લાગું પડતાં 3 કે તેથી વધુ વ્યક્તિઓના ભેગા થવા પર પ્રતિબંધ લાગે છે. પરંતુ આ કલમ દ્વારા 1થી વધુ વ્યક્તિઓના ભેગા થવા પર પણ પ્રતિબંધ લાગી શકે છે. જો કે આ માટે પર્યાપ્ત કારણો હોવા જરૂરી છે.

ICE INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

- સામાન્ય રીતે માનવ જીવનને ખતરો, માનવ સ્વાસ્થ્ય કે સુરક્ષાને ખતરો, તોફાન-રમખાણો કે જાહેર શાંતિની સામેના ખતરાઓને રોકવા માટે આ કલમ લાગુ પાડવામાં આવે છે.
- કલમ 144 હેઠળ આપવામાં આવેલ ઓર્ડર મહત્તમ 2 મહિના સુધી સક્રિય રહે છે.
- જો રાજ્ય સરકારને જરૂરિયાત લાગે તો આ ઓર્ડરને મહત્તમ 6 મહિના સુધી વિસ્તૃત કરી શકે છે.
- આ કલમને વિવિધ સમયે કોર્ટમાં પડકારવામાં આવી છે. જે પૈકી 1970માં 'મધુ લિમાયે વિરુદ્ધ સબ-ડિવિઝનલ મેજિસ્ટ્રેટ' કેસમાં સાત જજોની સુપ્રીમ કોર્ટની બેચ દ્વારા કહેવામાં આવ્યું હતું કે, 'આ કોઈ સામાન્ય વહીવટી શક્તિ નથી. આ શક્તિનો ઉપયોગ ન્યાયિક રીતે થવો જોઈએ અને તેની ન્યાયિક ચકાસણી પણ થઈ શકે છે.'
- કલમ 144નો ઉપયોગ મોબાઈલ સેવાઓ અને ઈન્ટરનેટ સેવાઓને બંધ કરવા માટે પણ કરવામાં આવ્યો છે.
- પરંતુ, વિવિધ ટેલિકોમ સેવાઓ જેવી કે, વોઈસકોલ, ઈન્ટરેનટ, SMS, લેન્ડલાઈન, બ્રોડબેન્ડ વગેરે પર પ્રતિબંધ લગાવવાના નિયમો Temporary Suspension of Telecom Services Rules, 2017માં આપવામાં આવ્યા છે. આ નિયમો પોતાની સત્તા 'ઈન્ડિયન ટેલિગ્રાફ એક્ટ, 1885'માંથી મેળવે છે.
- કલમ 144ના ભંગ બદલ ત્રણ વર્ષ સુધીની જેલ થઈ શકે છે.
- બંધારણના અનુચ્છેદ 19 અંતર્ગત લોકોના અધિકારો પર આ કલમ દ્વારા પ્રતિબંધો લાગતા હોવાથી તથા તેને લાગુ કરવા માટેના કારણોનો વ્યાપ મોટો હોવાથી આ કલમ સમક્ષ ઘણાં પ્રશ્નો ઊઠયા છે તથા તેની ટીકા પણ થઈ છે.

ICE INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

CrPC વિશે :-

- સૌપ્રથમ 1882માં આ કોડ બનાવવામાં આવ્યો હતો ત્યારબાદ 1898માં તેમાં સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો.
- વર્તમાન સમયે જે CrPC લાગું છે તેની રચના 41માં કાયદા પંચના રિપોર્ટના આધારે વર્ષ 1973માં કરવામાં આવી હતી.
- CrPC એ સંપૂર્ણ ભારતમાં લાગુ પડે છે. અગાઉ અનુચ્છેદ 370ના કારણે આ કોડ જમ્મુ અને કાશ્મીરમાં લાગુ પડતો ન હતો પરંતુ હવે આ કોડ સંપૂર્ણ ભારતમાં લાગું પડે છે.
- આ કોડના અમુક પ્રકરણો નાગાલેન્ડ તથા અન્ય આદિવાસી વિસ્તારોમાં લાગુ પડતાં નથી. પરંતુ એક નોટિફિકેશન દ્વારા રાજ્ય સરકાર આ પ્રકરણોને પણ આ વિસ્તારોમાં લાગુ પાડી શકે છે.
- આ કાયદાની રચના Indian Penal Code, 1860 હેઠળના ગુનાઓની સુનાવણી અને શિક્ષા માટેની જોગવાઈઓ માટે કરવામાં આવી છે. આ કાયદામાં અન્ય કાયદા હેઠળના ગુનાઓની શિક્ષા માટે પણ જોગવાઈ કરવામાં આવેલી છે.

ICE INSTITUTE FOR COMPETITIVE EXAMS

સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાની લેટેસ્ટ માહિતી અને ફ્રી મટીરિયલ્સ
તેમજ રેગ્યુલર કરંટ અફેર્સ મેળવવા માટે
નીચે આપેલા અમારા
Social Media Icon **પર** Click **કરો.**

JOIN OUR TELEGRAM
t.me/icerajkotofficial

YouTube
ICE RAJKOT

Instagram
ICE RAJKOT

Facebook
like | *comment* | *share*
ICE RAJKOT

twitter
ICE RAJKOT